

Так позичальник зможе прогнозувати рівень доходу в гривнях для покриття витрат, фінансування капітальних інвестицій та забезпечення очікуваного прибутку.

Отже, біржові та небіржові деривативи у майбутньому стануть надійними інструментами фіксування вартості товарів, сировини, енергоресурсів та хеджування валютних ризиків.

Список використаних джерел:

1. Мельник С. Падіння ВВП України сповільнилося до 35–40 % – НБУ. Економічна правда. 15.06.2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/06/15/688210/>
2. Maverick J. B., How Big Is the Derivatives Market? May 30, 2022. URL: <https://www.investopedia.com/ask/answers/052715/how-big-derivatives-market.asp>
3. Податковий кодекс України: Закон України від 10.12.2010 № 2755-VI. Офіційний вісник України. 2010 р. № 92. Том 1. С. 9. Ст. 3248.

Ключові слова: деривативи, своп, опціони, ф'ючерсні контракти, форвардні контракти.

Key words: derivatives, swaps, options, futures contracts, forward contracts.

ШАМОТА ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного права*

ПРИНЦИП ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ ДИТИНИ

Одним з показників гендерної рівності у шлюбних відносинах є добровільність перебування в них. Добровільність як засада шлюбу зберігає свою чинність на всіх стадіях подружнього життя, зумовлюючи право на його розірвання. Таке право здійснюється у межах, визначених законом.

Сімейний Кодекс України пропонує ряд положень, які мали би відіграти роль «золотої середини» між конституційними нормами про свободу особи та про державну охорону сім'ї. Тільки вільна особистість, яка вміє користуватися правами і свободами, здатна свідомо будувати шлюб і сім'ю й підтримувати гендерно цивілізовані сімейні відносини.

Конституція України об'єктом охорони з боку держави називає не лише материнство і дитинство, а й батьківство. В ст. 51 Конституції України, де йдеться про вільну згоду жінки і чоловіка у шлюбі, що втілює паритетність соціально-статевих відносин у сім'ї, лаконічно

записано: «Сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняється державою» [1].

Бути матір'ю, відчувати радість материнства, піклуватися про дитину – природне право жінки, зокрема тієї, яка перебуває у шлюбі. Таким же природним правом чоловіка, зокрема того, який перебуває у шлюбі, є право на батьківство, право жити з дитиною, право спілкуватися з нею, піклуватися про її розвиток.

Інтереси батька часто страждають при вирішенні спору про те, з ким буде проживати дитина. Як правило, при розірванні шлюбу батьки не порушують питання про передачу дитини на проживання з ними. Це пов'язано з відсутністю у зв'язку з розлученням відповідного місця проживання, психологічною неготовністю до щоденної відповідальності за дитину. Тому традиційно складається така ситуація, що дитина залишається з матір'ю. Однак ця обставина не звільняє батька від обов'язку виховувати дитину та не позбавляє його права безпосереднього спілкування з нею. Але реального здійснення свого права батьки часто позбавлені.

Сімейний кодекс України передбачає можливість відшкодування матеріальних збитків та моральної шкоди, викликаних заборобою спілкуватися з дитиною. Є сподівання, що за допомогою цих додаткових заходів один із батьків, найчастіше саме батько, зможе реалізувати свої права стосовно дитини [2].

Можливість швидкого реагування у разі викрадення дитини одним із батьків, передбачено у Сімейному кодексі України. Якщо місце перебування дитини відоме, вона може бути за рішенням суду негайно повернута тому, з ким вона проживала.

Конституція України у ст. 51 зобов'язує батьків утримувати дітей до їх повноліття. Та обставина, що йде мова про батьків, а не індивідуально про матір та батька, не робив цей обов'язок солідарним, він продовжував залишатися індивідуальним, персоніфікованим обов'язком матері та батька рівною мірою. Ідея виділення носіїв цього обов'язку: «мати та батька», а не загально «батьки» – не мала успіху не тільки тому, що саме про батьків сказано в Конституції України. Склався певний стереотип мислення. Саме за цим дещо знеособленим терміном «батьки» вдається ховатися іноді одному з них від належного виконання свого обов'язку.

Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року, що є чинною для нашої держави, значно зрозуміліше визначає права дитини та обов'язки батьків. Відповідно до положень ст. 3 Конвенції в усіх діях щодо дітей, незалежно від того, здійснюються вони державними чи приватними установами, що займаються питаннями соціального забезпечення, судами, адміністративними чи законодавчими органами, першочергова увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини [3]. Наведенні положення узгоджуються з нормами Конституції та законів України.

Варто зазначити і те, що у законодавстві України немає норм, які б наділяли будь-кого з батьків пріоритетним правом на проживання

з дитиною. Відповідно до частин 1-2 статті 24 Конституції України громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Статтею 141 Сімейного кодексу України встановлено, що мати, батько мають рівні права та обов'язки щодо дитини, незалежно від того, чи перебували вони у шлюбі між собою.

Як справедливо зазначила Велика Палата Верховного Суду України, що «при визначенні місця проживання дитини першочергова увага має приділятися якнайкращому забезпеченню інтересів дитини в силу вимог статті 3 Конвенції» [4].

Зазначена позиція Верховного Суду має своє підтвердження й на практиці. Касаційний цивільний суд у постанові від 18 березня 2019 року по справі № 215/4452/16-ц зазначив, що «презумпція на користь матері в справах щодо дітей не підтверджується на рівні ООН, не відповідає позиції Ради Європи та не випливає з Декларації прав дитини або прецедентної практики Європейського суду з прав людини». У даній постанові здійснено посилання на рішення ЄСПЛ в справі «М.С. проти України» від 11 липня 2017 року, де Суд наголосив, що в таких справах основне значення має вирішення питання про те, що найкраще відповідає інтересам дитини [4].

Необхідно зазначити, що Рада Європи декілька разів засуджувала нерівне ставлення до батьків і наголошувала на тому, що роль батька щодо дітей необхідно краще визнавати і належно цінувати.

Парламентська Асамблея наголосила на важливості «подолання гендерних стереотипів щодо ролей, які приписуються жінкам і чоловікам у сім'ї як відображення соціологічних змін, що відбулися впродовж останніх п'ятдесяти років з огляду на організацію приватної сфери і сім'ї».

Таким чином, сьогодні Верховний Суд стоїть на позиції захисту прав як матері, так і батька, гарантує рівноцінне становище батьків. Маємо віру в те, що суди всіх інстанцій при розгляді та вирішенні справ правильно трактуватимуть законодавство та не допускать порушень батьківських прав.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. Ст. 135.
3. Конвенція про права дитини. Міжнародний документ від 20.11.1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
4. Щодо рівності прав батька та матері: позиція верховного суду. URL: https://www.asterslaw.com/ua/press_center/publications/position_of_the_supreme_court_on_equality_of_parents_rights/

Ключові слова: принцип гендерної рівності, дитина, спір, місце проживання, батьки.

Key words: principle of gender equality, child, dispute, place of residence, parents.